

جلسه‌ی اول

آموزش قرائت صفحات ۴۷۹ تا ۴۷۱ قرآن کریم

فعالیت اول — پیش‌خوانی: پس از تقسیم صفحات ۴۷۹ تا ۴۷۱ قرآن کریم، به صورت فردی یا در گروه‌های دو یا سه نفره، هر یک، آیات یکی از این صفحات را به صورت فردی برای خود یا هم‌گروه خود بخوانید.

فعالیت دوم — خواندن آیات: با انتخاب دبیر محترم تعدادی از دانش‌آموزان، هر کدام یک یا دو سطر از آیاتی را که در فعالیت قبل پیش‌خوانی کرده‌اند، بلند می‌خوانند. هنگام خواندن آیات، سایر دانش‌آموزان با دقت از روی قرآن خود خط می‌برند و در تصحیح و تمرین قرائت آیات مشارکت فعال دارند.

فعالیت مکمل: در صورتی که دانش‌آموزی لوح فشرده (CD) یا نوار قرائت از صفحات فوق آماده کرده است با هماهنگی دبیر محترم چند دقیقه‌ای قرائت زیبای قرآن را در کلاس پخش می‌کند. هنگام پخش قرائت، به تلفظ صحیح و زیبای حرف «غ» توجه کنید. سعی کنید هنگام قرائت آیات شما نیز این حرف را صحیح و زیبا تلفظ کنید.

قبل از پخش قرائت، صفحه و آیه‌ی مربوط را به دانش‌آموزان اعلام کنید و از آن‌ها بخواهید هنگام شنیدن آیات، از روی قرآن خود خط ببرند و همراه با نوار با صدای آرام، آیات را قرائت کنند.

تمرین اول - جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده کامل نمایید و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

عبادت می کنم ، پیروی کردند ، مسیحی ، شریک نگیریم ، شاهد و گواه هستید

معنا	کلمه	ردیف
حق‌جو، یکتاپرست	حَنِيفٌ	۶
.....	إِثْبَعُوا	۷
.....	شَهَدُونَ	۸
.....	أَعْبُدُ	۹
بایاید	تَعَالَوْا	۱۰

معنا	کلمه	ردیف
یکسان، مساوی	سَوَاءٌ	۱
.....	لَا نُشَرِّكُ	۲
خدایان	أَرْبَابٍ	۳
چرا؟	لِمَ	۴
.....	نَصْرَانِيَّ	۵

تمرین دوم - عبارت های قرآنی را به کمک هم گروه خود معنا کنید.

ردیف	ترکیب	معنا
۱	فُلْ يَا آيَهَا الْكَافِرُونَ	
۲	لَا أَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ	
۳	وَ لَا أَنْتُمْ عَابِدُونَ مَا آتَيْتُمْ	
۴	وَ لَا أَنَا عَابِدٌ مَا عَبَدْتُمْ	
۵	تَعَالَوْا إِلَى مَا أَنْزَلَ اللَّهُ	
۶	إِتَّبِعُوا الْحَقَّ	
۷	إِتَّبِعُوا مَا أُنْزِلَ إِلَيْكُمْ	

* ما : آنچه

تمرین سوم - شماره‌ی هر عبارت را مقابل ترجمه‌ی مربوط به آن بنویسید.

۱. إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ وَ قَوْمِهِ مَا تَعْبُدُونَ

۲. فَلَا أَعْبُدُ الَّذِينَ تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ

۳. وَ مَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَ الْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ

۴. يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءامَنُوا لَمْ تَقُولُوا مَا لَا تَفْعَلُونَ

۵. إِنَّ أَوْلَى النَّاسِ بِإِبْرَاهِيمَ لَلَّذِينَ اتَّبَعُوهُ

□ و جن و انس را خلق نکردم جز برای این که مرا عبادت کنند.

□ قطعاً سزاوارترین مردم به ابراهیم کسانی هستند که او را پیروی کردند.

□ ای کسانی که ایمان آوردید، چرا می گوید چیزی را که عمل نمی کنید؟

□ هنگامی که به پدرش و قومش گفت: چه چیزی را می پرستید؟

□ پس عبادت نمی کنم کسانی را که به جای خدا عبادت می کنند.

تمرین چهارم - به معنای کلمه‌ی «من» در دو عبارت زیر دقت کنید.

ما لَهُمْ مِنْ ناصِرِينَ : برای آن‌ها هیچ یاوری نیست.

هَلْ مِنْ خَالِقٍ غَيْرُ اللَّهِ : آیا هیچ خالقی غیر از خدا وجود دارد؟

کلمه‌ی «من» در جمله‌های منفی یا سؤالی عموماً «هیچ» معنا می‌شود. اکنون این عبارات قرآنی را معنا کنید.

۱. وَ مَا مِنْ إِلَهٌ إِلَّا اللَّهُ

۲. وَ مَا لَكُمْ مِنْ ناصِرِينَ

۳. قُلْ هَلْ عِنْدَكُمْ مِنْ عِلْمٍ

۴. وَ مَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ

۵. وَ مَا لَهُمْ فِي الْأَرْضِ مِنْ وَلِيٍّ وَ لَا نَصِيرٍ

أنس با قرآن در خانه

۱- سعی کنید هر روز در خانه حداقل یک صفحه از صفحات ۴۷۹ تا ۴۷۱ قرآن کریم را بخوانید و هم چنین از صفحه‌ی «۴۷۴» قرآن کریم چند کلمه یا ترکیب را که معنای آن‌ها را می‌دانید، جست‌جو کرده و معنا کنید.

۲- فعالیت سوم جلسه‌ی آینده را انجام دهید.

جلسه‌ی دوم

فعالیت اول – مطالب جلسه‌ی قبل را بررسی و ارزش‌یابی کنید.

فعالیت دوم – خواندن صفحات ۴۸ تا ۴۸۷ قرآن کریم را به روش جلسه قبل تمرین کنید. هنگام شنیدن قرائت آیات به تلفظ حرف «غ» توجه کنید و سعی کنید شما نیز این حرف را صحیح و زیبا تلفظ کنید.

فعالیت سوم – آیات و عبارات قرآنی زیر را ترجمه کنید.

۱- قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ

۲- تَعَالَوْا إِلَى كَلِمَةٍ سَوَاءٌ بَيْنَنَا وَ بَيْنَكُمْ

۳- أَنْ لَا نَعْبُدَ إِلَّا اللَّهُ وَ لَا نُشْرِكُ بِهِ شَيْئًا

۴- وَ لَا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضًا أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ

و نباید بگیرند

۵- مَا كَانَ إِبْرَاهِيمُ يَهُودِيًّا وَ لَا نَصْرَانِيًّا

۶- وَ لِكِنْ كَانَ حَنِيفًا مُسْلِمًا

۷- وَ مَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ

از

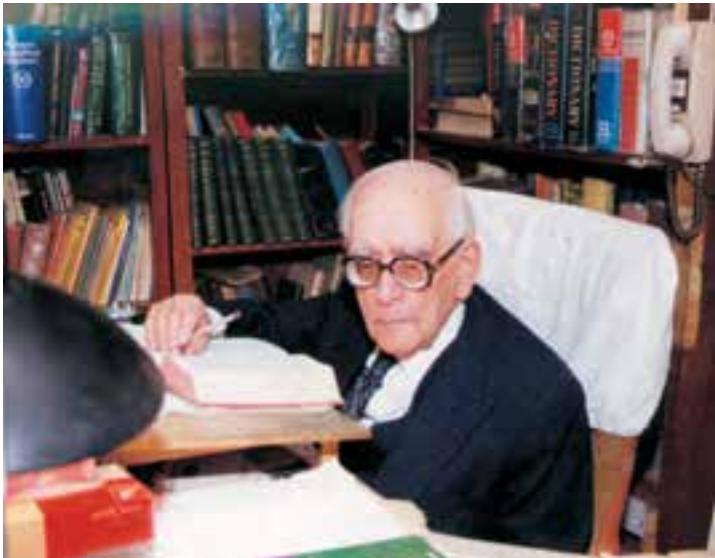

أنس با قرآن در خانه

سعی کنید هر روز در خانه حداقل یک صفحه از صفحات ۴۸ تا ۴۸۷ قرآن کریم را بخوانید و هم چنین چند کلمه یا ترکیب آشنای را از صفحه‌ی ۴۸۳ جست و جو کرده و معنا کنید.

مرد اول علمی جهان، حافظ قرآن بود

در پنجم اسفند ماه سال ۱۲۸۱ ه.ش، در یکی از محله‌های شهر تهران، کودکی چشم به جهان می‌گشاید که او را «سید محمود» می‌نامند. او در همان دوران کودکی از سرپرستی پدر محروم می‌شود و مادر فداکار و فاضلش، در نهایت فقر و محرومیت، او و برادرش را به نیکی تربیت می‌کند. سید محمود به دلیل علاقه‌ی بسیار و زحمات مادر در همان دوران کودکی، حافظ قرآن می‌شود و آن‌گاه مدارج علمی را یکی پس از دیگری با رتبه‌ی ممتاز سپری می‌کند تا این که در هفده سالگی اولین رتبه‌ی کارشناسی خود را در رشته‌ی ادبیات دریافت می‌نماید. سپس در طی هفت سال بعد، شش مرک کارشناسی در رشته‌های مهندسی راه و ساختمان (عمران)، ریاضیات، ستاره‌شناسی، زیست‌شناسی، مهندسی معدن و مهندسی برق و بالاخره دکترای فیزیک را به دست می‌آورد و این در حالی است که او ۲۵ سال بیشتر ندارد. از آن پس او سال‌ها به تحقیق و بررسی در علم فیزیک مشغول می‌شود تا این که نظریه‌ی جدیدی را در علم فیزیک تحت عنوان «نظریه‌ی بی‌نهایت بودن ذرات»، برای اولین بار به جهان عرضه می‌کند. مشوق و راهنمای اصلی او در طراحی و ارائه‌ی این نظریه کسی نیست جز «آلبرت انیشتین» مشهورترین فیزیکدان جهان.

***

دکتر سید محمود حسابی، اعتقادی عمیق و اُنس بسیار با قرآن کریم داشت، به طوری که در جلسات علمی و مذهبی، در ضمن بحث و گفت‌وگو از آیات قرآن و روایات معصومین(ع) بهره می‌گرفت و به آن‌ها استدلال می‌کرد. مثلاً یکی از این جلسات، جلسه‌ای بود که هر هفته با حضور استادی از حوزه و دانشگاه هم‌چون استاد شهید مرتضی مطهری(ره) و علامه محمدتقی جعفری(ره)، در منزل ایشان تشکیل می‌شد.

دکتر حسابی، مردی خوش‌رو و کم‌سخن و استادی با وقار و فروتن بود. ایشان فرزندانش را از کودکی به فraigیری قرآن و انجام واجبات دینی تشویق و ملزم می‌نمود و از آنان می‌خواست قرآن را با لهجه‌ی فصیح و زیبای عربی و با درک معنای آیات، تلاوت کنند.

این دانشمند فرزانه، علاوه بر آن که دیوان اشعار حافظ و سعدی را از حفظ داشت، بر چهار زبان زنده‌ی دنیا یعنی عربی، فرانسوی، انگلیسی و آلمانی تسلط داشت و هم‌چنین در تحقیقات علمی خود، از زبان‌های سانسکریت، لاتین، یونانی، پهلوی، اوستایی، ترکی، ایتالیایی و روسی استفاده می‌کرد.

به خاطر تلاش‌های خستگی ناپذیر علمی و پژوهشی وی، بزرگ‌ترین نشان علمی فرانسه به ایشان اعطای شد. هم‌چنین در سال ۱۳۶۶ هـ.ش در ایران از خدمات او به عنوان «پدر فیزیک ایران» تقدیر و سرانجام در سال ۱۹۹۰ میلادی به عنوان «مرد اول علمی جهان» برگزیده شد.

***

این دانشمند بزرگ، پس از ۹۰ سال تلاش خالصانه در شهریور ۱۳۷۱ هـ.ش دعوت خدا را لبیک گفت، ولی ایمان محکم و عشق و پشت کار بی‌نظیر او، همواره الگوی داشت پژوهان و دانش‌آموزان با ایمان و پُرتلash ماست.

پیام قرآنی

فاطر ۲۸

إِنَّمَا يَخْشَى اللَّهَ مِنْ عِبَادِهِ الْعُلَمَاءُ

خلقت دنیای پر از رمز و راز

جمله بود کار جهان آفرین

هر چه فزوتر شودت علم و فهم

بر هنرش بیشتر آری یقین

جلسه‌ی اول

آموزش قرائت صفحات ۴۸۸ تا ۴۹۵ قرآن کریم

فعالیت اول — پیش‌خوانی: پس از تقسیم صفحات ۴۸۸ تا ۴۹۵ قرآن کریم، به صورت فردی یا در گروه‌های دو یا سه نفره، هر یک، آیات یکی از این صفحات را به صورت فردی برای خود یا هم‌گروه خود بخوانید.

فعالیت دوم — خواندن آیات: با انتخاب دبیر محترم تعدادی از دانش‌آموزان، هر کدام یک یا دو سطر از آیاتی را که در فعالیت قبل پیش‌خوانی کرده‌اند، بلند می‌خوانند. هنگام خواندن آیات، سایر دانش‌آموزان با دقت از روی قرآن خود خط می‌برند و در تصحیح و تمرین قرائت آیات مشارکت فعال دارند.

فعالیت مکمل: در صورتی که دانش‌آموزی لوح فشرده (CD) یا نوار قرائت از صفحات فوق آماده کرده است با هماهنگی دبیر محترم چند دقیقه‌ای قرائت زیبای قرآن را در کلاس پخش می‌کند. هنگام پخش قرائت، به تلفظ صحیح و زیبای حرف «ق» توجه کنید. سعی کنید هنگام قرائت آیات شما نیز این حرف را صحیح و زیبا تلفظ کنید.

قبل از پخش قرائت، صفحه و آیه‌ی مربوط را به دانش‌آموزان اعلام کنید و از آن‌ها بخواهید هنگام شنیدن آیات، از روی قرآن خود خط ببرند و همراه با نوار با صدای آرام، آیات را قرائت کنند.

تمرین اول - جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده کامل نمایید و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

فرق نمی‌گذاریم ، اصلاح کردند ، عفو کرد ، توبه کردند ، زیان کاران ، پاداش ،
شهادت دادند

معنا	کلمه	پیش
.....	جَزَاء	۶
.....	تَابُوا	۷
... ، کار نیک کردند	أَصْلَحُوا	۸
طلب می‌کنند، می‌جوینند	يَبْتَغُونَ	۹
... ، گذشت	عَفَا	۱۰
معنا	کلمه	پیش
داده شد به	أُوتِيَ	۱
.....	لَا نُفَرِّقُ	۲
یک، هیچ یک	أَحَد	۳
.....	خَاسِرِينَ	۴
.....	شَهِدوا	۵

تمرین دوم - ترکیب‌های قرآنی را به کمک هم‌گروه خود معنا کنید.

ردیف	ترکیب	معنا
۱	وَ مَا أُوتِيَ الْتَّبِيِّنَ	
۲	عَفَا اللَّهُ عَنْكَ	
۳	أَيَّبْتَغُونَ	
۴	عِنْهُمُ الْعِزَّةُ	
۵	فَإِنَّ الْعِزَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا	
۶	وَ شَهِدوا عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ	
۷	هَلْ جَزَاءُ الْإِحْسَانِ إِلَّا الْإِحْسَانُ	
۸	إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا وَ أَصْلَحُوا	

تمرین سوم - ترجمه‌ی صحیح هر عبارت را علامت بزنید.

۱- فَمَنْ عَفَا وَ أَصْلَحَ

الف- پس هر کس عفو کرد و کار نیک کرد، ب- پس اگر عفو کردی و کار نیک کردی،

۲- فَأَجْرُهُ وَ عَلَى اللَّهِ

الف- پس اجرش با خداست. ب- پس اجرش، آمرزش الهی است.

۲- فَاغْفِرْ لِلَّذِينَ تَابُوا

الف- پس می‌آمرزد کسانی را که توبه می‌کنند، ب- پس بیامرز کسانی را که توبه کردند،

۱- ما : آنچه

۲- گاهی «علی» به معنای «به ضرر» است.

تمرین چهارم - به معنای این عبارت قرآنی توجه کنید.

الَّيْسَ الصُّبُحُ بِقَرِيبٍ : آیا صبح نزدیک نیست؟

همان طور که می‌بینید حرف «بِ» در عبارت بالا معنا نشده است؛

گاهی در جمله‌های منفی حرف «بِ» برای تأکید می‌آید ولی در فارسی معنا نمی‌شود.
اکنون عبارات زیر را ترجمه کنید.

۱- وَ مَا اللَّهُ بِغَافِلٍ عَمَّا يَعْمَلُونَ

۲- وَ مَا رَبُّكَ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ

۳- الَّيْسَ ذُلِكَ بِقَادِرٍ عَلَىٰ أَنْ يُحْيِي الْمَوْتَىٰ *

أنس با قرآن در خانه

- ۱- سعی کنید هر روز در خانه حداقل یک صفحه از صفحات ۴۸۸ تا ۴۹۵ قرآن کریم را بخوانید و هم چنین از صفحه‌ی (۴۹۴) قرآن کریم چند کلمه یا ترکیب را که معنای آن‌ها را می‌دانید، جست‌جو کرده و معنا کنید.
- ۲- فعالیت سوم جلسه‌ی آینده را انجام دهید.

*مَوْتَىٰ : مردگان

جلسه‌ی دوم

فعالیت اول – مطالب جلسه‌ی قبل را بررسی و ارزش‌یابی کنید.

فعالیت دوم – خواندن صفحات ۴۹۶ تا ۵۰۴ قرآن کریم را به روش جلسه قبل تمرین کنید. هنگام شنیدن قرائت آیات به تلفظ حرف «ف» توجه کنید و سعی کنید شما نیز این حرف را صحیح و زیبا تلفظ کنید.

فعالیت سوم – آیات و عبارات قرآنی زیر را ترجمه کنید.

۱. قُلْ إِيمَنَا بِاللّٰهِ وَ مَا أَنْزَلَ عَلَيْنَا

۲. وَ مَا أَنْزَلَ عَلٰى إِبْرَاهِيمَ وَ إِسْمَاعِيلَ وَ إِسْحَاقَ وَ يَعْقُوبَ وَ الْأَسْبَاطِ

و نوادگان

۳. وَ مَا أُوتِيَ مُوسَىٰ وَ عِيسَىٰ وَ النَّبِيُّونَ مِنْ رَبِّهِمْ

۴. لَا نَفِرَّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْهُمْ وَ نَحْنُ لَهُ وَ مُسْلِمُونَ

۵. وَ مَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ

پس هرگز قبول نمی‌شود

۶. وَ هُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ

۷. كَيْفَ يَهْدِي اللّٰهُ فَوْمًا كَفَرُوا بَعْدَ اِيمَانِهِمْ

أنس با قرآن در خانه

سعی کنید هر روز در خانه حداقل یک صفحه از صفحات ۴۹۶ تا ۵۰۴ قرآن کریم را بخوانید و هم چنین چند کلمه یا ترکیب آشنای را از صفحه‌ی «۴۹۹» جست و جو کرده و معنا کنید.

مرا نظم قرآن خوش آمد نکو

امید مجده متولد ۱۳۵۰ و اهل نیشابور است. پس از آن که تحصیلات خود را در رشته مهندسی پتروشیمی در دانشگاه امیرکبیر به پایان رساند، موفق به دریافت کارشناسی ارشد و دکترا در رشته زبان و ادبیات فارسی از دانشگاه تهران شد. او موفق شده است کل قرآن کریم و نهج البلاغه را به ترجمه‌ی منظوم درآورد. بینیم خود او در این باره چه می‌گوید:

شبی در دوران دانشجویی مشغول خواندن قرآن بودم، احساس کردم چه خوب است زیبایی‌های قرآن تا آنجا که ممکن است در قالب ترجمه‌ای زیبا جلوه کند. این بود که تصمیم گرفتم قرآن را به گونه‌ای ترجمه کنم تا این ترجمه برای نوجوانان و جوانان و نیز اهل علم و ادب، جذاب باشد. این تصمیم سراغز به نظم درآوردن ترجمه‌ی قرآن گشت.

ترا طبع شعر است جاری چو آب سِزد گر به شعر آوری این کتاب
همان شب در این سخن باز شد ز حمد و ز توحید آغاز شد
پس از آن سرودم به شور و به شوق به لطف خدایی که بخشید ذوق

شاید باور نکنید اگر بگوییم مطالعات قرآنی من تا آن زمان به اندازه‌ی کسانی بود که قرآن را به دست می‌گیرند و فقط به روحانی آیات بسنده می‌کنند. ولی رفته‌رفته علاقه‌ی من به درک معنای قرآن بیشتر شد.

به ترجمه آیات ۸۶ سوره‌ی آل عمران که توسط آقای مجده به نظم سروده شده است، توجه نمایید.

گروهی که هستند ناراستکار	چگونه هدایت کند کردگار
بگشتند کافر بر آن کبریا	که بعد از گرایش به یکتا خدا
که باشد محمد (ص) رسول الله	پس از آنکه دادند آنها گواه
که خود آمد از سوی پروردگار	پس از آن همه حجت آشکار
چسان راه یابند سوی خدا	دگر باره چستند راه خطا
نخواهد هدایت کند هیچگاه	ستم پیشگان را یگانه الله